

סוף זמן קר"ש

עש"ק נצ"ו

9:06

ערב ראש השנה 9:08

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(זוה"ק בלק קפ"ז)

מבני עיינות התאחדותנו

י"ף ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ב"ה

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה
פרשת נצ"ו
סיום מכות התחלת יומא
ראש השנה
מס' יומא ג. עד ה.

וע"י לימוד מס' מכות אפשר לצאת
חובת המכות וסדורים שנגזר שיבוא
ה' וזכה להציל מכל צרה וצוקה
מדברי רבינו שליט"א בסיום מס' חגיגה

כ"ב אלול תשס"ט

נצבים-וילך

שנה י"א גליון מ"ב (תע"ט)

לימוד הקללות ממתיק

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, פרש"י האזינו השמיים עד וכפר ארמתו עמו, לכאורה איך אפשר לקרוא דברי תוכחה אלו בשם שירה, אמנם איתא במס' מנחות כל העוסק בתורה עולה כאילו הקריב עולה, וכן הוא בדברי תוכחות הכתובים בתורה, שאין התכלית ח"ו שיהיו בפועל, אלא כשלומדים אותם בתורה וממשיכים ע"ע פחד ה' ויראתו, עור השירה להשמר ממה שצריכים להשמר, והו' ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, דמפרשיות של תוכחה נעשה שירה, ואיך, למדה את בני, ע"י לימוד התורה, שימה בפיהם, והתכלית היא רק שיהיו בפיהם, ובוהו יכולים להשלים שלא יהיו ח"ו בפועל.

מהר"ד מבבלא ז"ע

הקב"ה עמו אנכי בצרה

ואמר ביום ההוא על כי אין אלוהו בצרבי מציא הרעות האלה, ואמרתי לפרש דכונת הכתוב כי באחרית הימים מחמת גדל הצרות של החבלי משיח יאמרו רבים מישראל כי אין אלקי בקרבי, שהקב"ה חסיד עין שגחתו מעלנו ח"ו, אולם באמת אין הדבר כן, אלא הקב"ה הוא עמנו ובקרבינו בכל עת ומצב, וצריך לידע ששכינתו יתברך נמצאת בתוכינו תמיד אלא שהוא בהסתר גדול, וזה כונת הכתוב ואמר ביום ההוא האל על כי אין אלקי בקרבי מציא הרעות האלה דמחמת תוקף הצרות יהי' נדמה כאילו ח"ו עוב ה' את הארץ ואין אלקי בקרבי אולם באמת אין הדבר כן, אלא ואנכי הסתר אסתיר פני וגו' שקב"ה נמצא בתוכינו תמיד אלא שהוא בהסתר.

דברי יואל ליה"ע ע"י ס"ז

שני פעמים להסתלקות משה רבינו

בן מאה ועשרים שנה היום לא אוכל עוד לצאת ולבא, פרש"י היום מלאו ימי ושנותי - לצאת ולבא בדברי תורה. י"ל עפ"י הפנים יפות דאמרין בפ"ק דברכות איכא סביבבל, למען ירבו ימיכם על האדמה כתיב, אבל כיון שאמר לו השירה לא תעבור את הירדן הזה, ע"כ אמר היום מלאו ימי ושנותי עכ"ד הפנים יפות, ויש להוסיף על דבריו, הדנה בגמרא שם אמרין כיון דחזו דמקמי ומחשבי לבי כנישתא, אמר היינו דאנכי להו, ולפ"י יש לומר דהכי נמי אילו הי' משה רבינו יכול עוד ללמוד תורה, הי' מאריך ימים, אע"ג שלא נכנס לארץ ונסתמו ממנו מעיינות החכמה, משום הכי ולבא בדברי תורה ונסתמו ממנו מעיינות השנה אנכי היום, מלאו ימי, וזה שאמר בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, שמלאו ימי, ואמר עוד דמשה"ה מלאו ימי, משום שלא אוכל עוד לצאת ולבא בדברי תורה.

ע"י חיים

השתוקקות ללימוד תורה

לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה, כי קרוב אלך הדבר מאד, פרש"י שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחר' וללמדה, כי באמת אדם מישראל שחפץ באמת לידבק בתורה, עד שאפילו אם היתה בשמים או מעבר לים, הי' מוכן לילך אחר' כדי להשיגה - אליו היא באמת קרובה מאד.

יחודשי הרי"ם

הקב"ה נהנה יותר מתפלתינו

כי ד' אלקיך הוא ההולך עמך. הנה אנשי כנסת הגדולה יסוד בתפלת שבת, האל הפותח בכל יום וכו' מוציא חמה ממקומה, כבר הקשו איך יתכן לומר מוציא חמה ממקומה הלא החמה זורחת וסובבת, מתחילת בריאתה סובב הולך כל כדור הארץ מלמעלה למטה, ואל מקומו שואף וזרח הוא שם, ואיך יצדק בה הוצאה ממקומה, אמנם אנשי כנסת הגדולה כונו בזה דמנה הוצאה ואמר שירה בכל יום, אבל השירה ברוב רוחמי הנה רוצה בתפלת עבדו, וביותר בשירות ותשבחות של עמו בני ישראל, יותר מכל צבא השמים, לכן יסוד הפותח בכל יום דלתות שערי מורח, ר"ל בהגיע זמן התפלה של בני ישראל, פותח בעצמו השערים להכניס התפלות, ע"י מתגדל מלכותו ית"ש ומתפאר בהם, לכך בשעת התפלה כביכול מוציא חמה ממקומה, לומר שאינו חפץ בשירות ותשבחות שלה, רק לשמוע קול תפלת עמו ישראל, והנה כאשר כביכול ית"ש מתרומם על ידי צדיקים, נקרא הולך עם בני ישראל, ולכך נאמר כי ד' אלקיך הוא ההולך עמך.

הפאת שלמה

פרנסה גם ללומדי תורה

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכו' שימה בפיהם, רומז כי האפיקורסים אומרים אשר על ידי לימוד התורה ודרכי ה', יחסר לחם והפרנסה מעוטה, על כן רמזה לנו התורה אשר הגם שכתבו לכם את השירה הזאת, רומז לתורה, עכ"ו שימה בפיהם, שלא יחסר לחם לחם, ויהי להם מזון ומחיה למלאות פיהם.

עשרת ישתנה, תצוה

מתוק קללות שבמשנה תורה

ומצאוהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלקי בקרבי. בספר לב ארי' מפרש בשם גדול אחד שיש בקללות שבמשנה תורה תרע"ו אותיות כמנין רעות, וכנגדן הזכיר כ"ו פעמים השם בקללות הנזכרות, שגם כן עולה ג"י תרע"ג למתק ולהפך הקללות, והו' כונת הכתוב רבות רעות צדיק ומכילם יצילנו ה', ר"ל רבות רעות צדיק, זה משה רבינו ע"ה אמר כמנין רעות, אבל מכלם יצילנו ה', כנגדן אמר כ"ו פעמים ה', ובוהו פירש שם על כי אין אלקי בקרבי, שנסתלק שם ה' שמהפך הקללות, על כן באו הקללות תרע"ו כמנין רעות.

פני דוד להחיד"א

מכלל דבעי דרישה

ואנכי הסתר אסתיר פני. הרה"ק ר' מנחם מענדיל מווראקא ז"ע אמר בוהו הלשון: אזוי ווי קינדער שפילן זיך אין באהעלטענישן, און דאס קינד וואס באהאלט זיך שרייט איך האב מיך באהאלטן זיך מיר, און דאס קינד וואס האט דעת, לויט דעם קול וואס איז ארויסגעגאנגען זוכט ער נאך ביר ער געפונט, אזוי איז דא אויך, השירה שרייט איך האב מיך באהאלטן זיך מיר, לכן דער וואס איז א בר דעת זיכט הקול של השירה עד שיחפש וימצא

בית יצחק

אוצר הגנוז

מנהגים - ענינים - סגולות

לימי הרחמים והסליחות, להכין עצמו בלימוד ספרי מוסר

יש להם ללימוד הכוונות והתפלות והתקיעות, ואם לא באו בסוד ד' יש להם ללימוד פירושי התפלות וההיטויים והלכות תפלות והתקיעות, וגם בספרי מוסר המעוררים את לב האדם וירא ויפחד מפחד ד' ומהדר גאווה בקימו למשפט את הארץ.

מס' אפרים תרפ"א - מ"ח

בוהו תלוי הארת יום טוב

וכתב הגאון ר' חיים פלאגי ז"ל בהקדמות ספרו מועד לכל חי בשם זקנו ז"ע, כי בבוא זמן מועדי ה' אם לא הי' קורא מקודם בספרי הפוסקים בשולחן ערוך, הלכות תג בהג, וגם ללימוד בספרי מוסר כמו ספר שלח, וכדומה כל תג ומועד זמנו, לא הי' קונה הארת קדושה בנשמתו לקבל עליו קדושת יום טוב.

מועד לכל חי בהקדמה

לימוד ראשית חכמה

כשלומדים מוסר אין להקדיש על זה זמן רב, ומספיק ברבע שעה ליום, אך הרבע שעה יהי' בעשקנות, וכשמגיע לימי אלול וימים נוראים ללימוד חצי שעה, וכמו שכתב החיד"א ז"ל שאפילו האנשים הגדולים ביותר למדו בימי אלול את הראשית חכמה, וחקדישו יותר זמן על זה.

עבודת בנימין - תס"ד

לימוד ספר מצות עשה ולא תעשה

מהראוי בימי הסליחות אלו קודם ראש השנה לדרוש ולחקור בספרי יראה ומוסר בכל או ברוב מצוות השכיחים ולחפש אחריהם, וכבר חיבר הרא"ש ז"ל חיבור נאה לזה, ונקרא אגרת התשובה, נחלק לז' חלקים לז' ימי השבוע, ובעל תוספות יום טוב ז"ל התקין לאומרו בכל יום על השירה, ועכ"פ מהראוי לכל אחד לאומרו בכל יום מא' דסליחות עד לאחר יום הכיפורים ונשנה ה' פעמים, שם ימצא כל אחד בלי גזומא כמה וכמה עבירות אשר שכח או אשר לא ידע כי עבר בוהו פה, וישווה אל ה' וידתמהו.

קצה המטה, תקפ"א - לו

קיום מצות מעשיית

מנהגי בכל שנה ושנה קודם ראש השנה לקיים כל מצוות בפועל ביום אחד, והמצוות שאינם נוהגות עתה בזמן הזה, כענין קרבנות וכדומה, הייתי לומד הענין, שיחשב הלימוד כמעשה, כדברי חז"ל כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, ובענין כתיבת ספר תורה שחייב אדם לכתוב ס"ת לעצמו, הייתי מגיה איזה אות מס"ת, וכן מצות דברי סופרים האפשרים לעשותם הייתי עושה אותם, ובענין לעקור עבודה זרה הייתי הולך אל בית ע"ז והייתי מאבד מן הכותל איזה דבר.

אזור אליו מבבל שבט מוסר - קס"ג

שלשה קאפיטלעך תהלים

כשהי' הצמח צדק בן תשע עינים ואמר לו רבינו הזקן בעל התניא ז"ע, קיבלתי ממורי (המגיד ממעזריטש ז"ע) שקיבל ממורו (מרן הבעש"ט ז"ע) בשם מורו הידוע, אשר מיום שני דראש חודש אלול עד יום הכיפורים, יאמרו בכל יום ויום במשך היום שלשה קאפיטלעך תהלים, וביה"כ שלשים ושישה קאפיטל, ט' קודם כל נדרי, ט' קודם השינה, ט' אחר המוסף, ט' אחר נעילה, ומי שלא התחיל ביום ב' דר"ת, יתחיל באתו יום שהוא עומד בו, ואת אשר החסיד, ישלים.

מובא בספר קימו וקבלו ח"ב ע"י קס"ג

תהלים ביום א' דסליחות

ביום א' דסליחות גומרים בבי מדרשא דילי' (של הרח"ק מבבלא ז"ע) כל תשעה ספרי תהלים והוא בעצמו החזן לפני העמוד לזה, ובכל יום מימי סליחות, גומרים ספר אחד בתהלים.

אלף כתב - תרומה

(המשך בעמוד ד)

הרה"ק רבי דוד מקאשנוב נולד בשנת תקע"ח, בן שני למרן הק' מצאנז, וכשנולד נתמלא כל הבית אורה ויקרא שמו בישראל דוד ע"ש זקינו הרה"ק ר' דוד מטארנגראד ז"ע חותנו של הגה"צ רבי ארי' לייביש האלבערשטאם זצ"ל אביו של הק' מצאנז, כבר משחר טל ילדותו התנוצצה בקרבו אהבה עזה לתוה"ק ולא פסק פומיה מגירסא שקד על התורה בהתמדה נפלאה שלא ידעה גבול עד שאמרו עליו שלומד כ"ה שעות ביום. כשהגיע לפרקו נשא את הרבנית עכסה גיטל בת הרה"ק ר' יוסף זאב מטארנגראד, דור שישי להצדקנית מרת עכסה בת הארי"י הק' ז"ל שבאה מארץ ישראל לפולין, זו נפטרה אחרי שילדה בנה השני, ואז נשא בשנית את הרבנית הצדקנית לאה זיסל נכדת בעל הי"ד הקטנה".

נשיאתו

בשנת תרי"א נתמנה למלאות מקום כסא הרה"ק מוהר"ר שלמה אב"ד דקאשנוב ז"ע שהיה פנוי כמעט כ' שנה ואביו הק' ברכו בני דברים א' שבני ישראל יושעו אצלו, ב' אבל לא תחול הישועה מיד למען לא יחנינו בני"י בדבר ולא ידברו מזה, ג' ואף אם יכירו שהמופת באה על ידו ברבות הימים ישתכח הדבר מכל וכל. (מפי הגה"צ רבי אלחנן האלפרין שליט"א)

בתחילה היה לו שם התנגדות מאנשים אחדים, ובספר רביה"ק מצאנז מספר שפעם התעצם בדבר הלכה עם חתנו הרה"ק רבי משה יוסף מאוהעל, ומתוך עיונו המעמיק לא הרגיש כי הוא יוצא החוצה ללוות את חתנו בתום השיחה מבלי שיהיו עליו לבושו העליון ומגבעתו, תפסוהו בכך שנים ממטנגדו שהתחלשו ביניהם, ואחד מהם אמר לחבירו ראו כיצד מהלך הרב ברחובה של עיר כחסר דעה, אך שהוא הגיעו הדברים לידיעתו והוא הגיב, ראוי כינוי זה למי שאמר, להפתעת כל מכיריו נשתנו מאז והלאה סדרי בראשית על אותו אדם, וכל ימיו היה עתים חלים ועתים שוטה.

ומסופר שפעם ישב אביו הק' בשלחנו הטהור ואמר שקשה לו מדוע יש מחלוקת על בנו היקר, ונשתומם רגעים אחדים ואמר יכול להיות אולי מחמת שהוא נכד ר' דוד מטארנגראד זצ"ל ושמו בקרבו ור' דוד היה חולק על רב גדול וקדוש בדורו, ודלמא מפני הקפדת הרב הנוכח סובל הנכד, וצוה הרה"ק בעל דב"ח מצאנז ז"ע שיסעו עשרה אנשים על קבר הרב לפייסו, ומאז והלאה נמשך השלום ועשו בני עירו סעודה גדולה לכבודו בתוך השוק לאות אחוה והערצה.

מני אז התפרסם כאיש צדיק וקדוש ורבים נושעו בתפילותיו ובאו להסתופף בצילו גם אחיו הרב הקדוש משיטאווא כבדו מאד, וכינה אותו צדיק הדור, ופעם אחרת אמר כאשר ברצוני לקיים במלואה משנת "עשה לך רבי", הרינו נוסע לקאשנוב לקבל פני אחי רבי דוד, כאשר בא לקאשנוב היה שוהה בה תמיד שתי שבתות, בראשונה הוא היה עורך את השולחן, ובשניה רבי דוד ניהל את השלחן ואחיו הגדול ישב לצידו. (מליצי אש)

בעיר קאשנוב נהג את נשיאתו ברמה והשגיח בעיניו פקידא על בני העיר ומסופר שבקאשנוב גר סוחר א' ופי"א קיבץ כסף מכמה אנשים ונסע לסחור, וכשעלה על הבאן נגש אליו איש א' שהי שוחט בהגליל דקאשנוב ואמר לו אני יודע שיש לך הרבה כסף, אהרוג אותך בהחלף שיש לי, ואקח ממך הכסף הרי"ט, אמר לו הסוחר שנתון לו הכסף ולמה רוצה להרוג אותי, אמר שהוא מפחד שיספר

הילולא דצדיקיא

הרה"ק רבי דוד מקאשנוב זצ"ל
כ"ה אלול

המעשה, אמר לו שלא יספר, אמר השוחט שישבע לו שבועה דאורייתא, ונשבע, ולקח הכסף והלך לו, האיש הסוחר חזר לעירו נרעד ונפחד, וממש לא הי' יכול לדבר מחמת הפחד הוב שסבל, ולא הי' לו כסף שלקח מהאנשים, והאנשים רצו לידע מה נעשה, ואיפה הכסף, והוא לא דיבר, הלכו להרה"ק מקאשנוב וסיפרו לו, קרא לו הרה"ק ושאל לו שיספר מה נעשה עם הכסף אמר שאסור לו לספר מחמת שנשבע, אמר הרה"ק שאל יאמר מי לקח הכסף רק יספר קצת מהמעשה, סיפר האיש להרה"ק כל המעשה משוחט א' בלי שם, הכריז הרה"ק שכל השוחטים מהגליל יבואו אליו להראות לו החלפים שלהם (דבר ששיכח היתה אצל רב דגליל מזמן לזמן) באו כל השוחטים מהגליל והראו לו החלפים וכשראה הרה"ק החלף מאותו השוחט אמר לו בצעקה ביסט א רוצח! (שיח זקנים)

תורה לשמה

אחיו הרה"ק משיטאווא ז"ע אמר זולת אחי מקאשנוב, אני מכיר עוד שנים שלומדים תורה לשמה, הלוא המה הגה"צ רבי לייבוש מאשצ'יסקער, והגאון רבי חיים אלעזר וואקס בעל נפש חיה, (וי"ג אורות)

הגאון המפורסם מהרי"ש ענגיל זצ"ל מראדמישלא העיד עליו כי לא עבר מעת לעת בכל ימי חייו שלא למד ח"י שעות ביום, מדרגה היתה לו שכאשר נתעורר משינתו אפי' חצי שעה אחר השכיבה לא ישן עוד אלא קם לעבודת השי"ת. (מפי נכדו הגה"צ רבי אלחנן האלפרין שליט"א) היה מתמיד גדול והיה נוהג שבאם הקיץ משתנו באמצע הלילה, לא חזר לישון אלא קם ולמד עד שהאיר השחר. ומסופר שבשמחת צאציו לא היה הולך להחנותה עד שהודיעו לו שכבר הכל מוכן ומוסדר והולכים אל החופה רק אז בא להחנותה, וכל כדי שלא יצטרך לבטל מזמנו, היקר פעם בחתונת נכדו טעו וקראו אותו מקודם התאונן הרבה על ביטול תורה וטאנח "כמה גדול צער גידול בנים שנתבטלתי על ידה מלהגות בתורה".

דרך לימודו היה ביגעה עצומה ובזיעה, לפעמים ראוהו שורף ידיו בשעת הלימוד כמו אביו, נכדו שהיה ישן בחדרו הקיץ פעם באישון לילה והתעלף כשראה את הרה"ק רבינו יושב על שרפשו קטן ולפניו שתי נירות וממולו וישיבני שני אנשים זקנים בעלי הדרת מנים נראה שלא מהאי מעלמא הדין.

עבודתו הק'

מדת ההסתפקות היתה נר לרגליו, מיעט באופן נפלא מהנאות העולם הזה והתנוה מתענוגיו, פעם נחלה קשות והלך לדרוש ברופאים, ושם נתוודע סיבת חליו שהרה"ק הרגיל את עצמו שלא לעסוס שום מאכל רק לבלעו חתיכות חתיכות לבל ירגיש הטעם ולמעט בהנאות עוה"ז. זה גרם לו שלא יתעכלו האוכל במעו כדרך כל

אדם, ומסופר שפעם בילדותו כששתה טעה ביקש שינתו לו צוקער אמר לו אביו הק' וואס מיינסטו מען קען נייטש טרינקען אן צוקער, ומאז והלאה שתה טעה וקאווע בלי צוקער כל ימי חייו, גם בניו חינוך להתרחק ממותרות ועיונים, ומסופר שפעם עבר הרה"ק בחדר האוכל, ושמע מאחד הילדים שאומר על מאכל אחד שבשלו באותו יום שאינו אוהב מאכל זה, אז צוה הרה"ק שכל השבוע ישלו מאכל זה כדי לחנכו שלא להיות בדרך במאכלים. (זרכי דוד)

וסיפר לנו הגה"צ רבי אלחנן האלפרין שליט"א ששמע מיהודי אחד שהרה"ק נתאכסן אצלם במרחץ קרעניץ, וכשבא אל ביתם אמר שצריך רק חדר אחד עם סטענדער ושני נרות, ודרכו בקודש היתה שהחזיק ידיו הק' מעל הנרות, שכדי אם ירדם יפול הידים על הנרות.

בשמי צדיקים

פעם התבטא המגיד הק' מטריסק ז"ע, הלא הכרתי צדיקים זקנים, אבל להיות הצלם אלקים בשלימות כמו שנתנו לו הנה, בן הרב מצאנז ר' דוד, כמדמוני שגר בקאשנוב, לו יש צלם אלקים בשלימות, (בלשונו אך האב דאך עפעס געקענט אלטע צדיקים, אוי מיזאל האבן אויף זיך דעם צלם אלקים אינגאנצן אוי ווי מיהאט אים איבערגעגעבן איז דעם סאנער רבס א זון ר' דוד"ל, ער וואוינט דאכט זיך מיר אין קשאנוב, ער האט דעם טאנצן צלם אלקים).

הרה"ק רבי ארון מקראקא בנו של הרה"ק בעל "מאור ושמש" הזדמן בימי זקנותו לשבות בקאשנוב, בליל שבת קודש קידש רבי דוד על הכוס, ולאחר מכן מזג כוס לרבי ארון שיקדש בנפרד, נטל רבי ארון את הכוס בידו ואמר הניחו לי והטו אוזן למה שאומר לכם, זכיתי להיות בלובלין ולהכיר צדיקים רבים, כל המעלות שראיתי בהם ראיתי גם אצל אביו עולה על מה שראיתי אצל צדיקים אחרים, עולה על מה שראיתי אצל צדיקים אחרים, בימי זקנתו אין לי כח לנסוע למרחקים אל צדיקים, ומכיון שביכולתי לנסוע רק למקום קרוב באתי הנה, ואני אמר לכם שאתם רבי, כשסיים את דבריו הניח את הכוס מידו, וסירב לקדש. (רבינו הק' מצאנז ח"ב)

פטירתו

הרה"ק רבי דוד בא כשבועיים לפני פטירתו לעיר אמאסנא, וסיפר שם עובדא מאביו הק' הדברי חיים ז"ע שלפני בואו לעיר צאנז נסע להרה"ק מוהר"ר צבי הירש מזיידטשויב ז"ע, ואמר לו הרה"ק מזיידטשויב תדע שיש נשמות גדולות בצאנז הצריכים תיקון ותדע מה לעשות כדי לתקנם כראוי כן סיפר רבינו, והבינו מדבריו הק' שגם סיבת בואו לעיר זו היה כדי לתקן נשמות שם.

בשלהי תרנ"ד נולד בן לגאון רבי צבי יעקב ווידאוויסקי מקאשנוב בעל ה"תפארת צבי יעקב", הלך אבי הילד לרבינו להתייעץ אתו איזה שם להעניק לרך הנולד, השיבו רבינו המתן ימים אחדים וכבר תדע איזה שם לתת לו כעבור ג' ימים נסתלק רבינו.

בחודש אלול שנת תרנ"ד חלה במחלת הריאה וביום שבי"ק הוקל עליו החולי קצת עד יום ב' בשבוע ביום ג' הכביד עליו חליו, ובאותו לילה אור ליום ד' נצחו ארלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, והחזיר נשמתו הטהורה ליוצרו ביום כ"ה אלול שנת תרנ"ד, כשנסתלק לא הודיעו לאחיו הרה"ק משיטאווא ז"ע עד אחר עבור השלושים כשאמרו לו הבשורה ישב באבילות לזמן קצר, ושמעו שאומר לעצמו "לא הניח כמותו בעולם". (ימי זכרון)

ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה' והנחתו לפני ה' אלהיך והשתחוית לפני ה' אלהיך. ופי' הרה"ק הרבי ר' אשר מראשפיץ ז"ע (הובא בערוגת הבושם פרשה זו) ראשי תיבות פ"י ה'אדמה הוא פ"ה, דהו עיקר עבודתו של אדם בעולם הזה, כאמרם (חולין פט.) מה אומנתו של אדם בעולם הזה יעשה עצמו כאלם, וזהו ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, היינו הראשית מתיבות פרי האדמה שהוא פה, עכ"ד. ואף אגן נימא בה מילתא.

וגרמא בהקדם מה דאיתא במשנה (ראש השנה כט:) יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, ובגמרא מנא הני מילי אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא, כתוב אחד אומר (ויקרא כג כד) שבתון זכרון תרועה, וכתוב אחד אומר (במדבר כט א) יום תרועה יהיה לכם, לא קשיא כאן ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן ביום טוב שחל להיות בחול, אמר רבא אי מדאורייתא היא, במקדש היכי תקעין וכו' אלא כדרכה הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאין בתקיעת שופר גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ועיבוינו ארבע אמות ברשות הריבם.

ובאמת יש להתבונן, הנה תקיעת שופר הוא מצוה עשה דאורייתא, וגם סגולתה נשגבה עד מאד להעלות זכרונותיהם של ישראל לאביהם שבשמים, וכדאיתא בגמרא (ראש השנה טז.) אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמכם לפני. וכמו כן הוא בא לערבב השטן שלא יקטרג על בני ישראל כמבואר שם בגמרא, ונתנה תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום, ביום זה יעמיד במשפט כל יצורי עולמים, וכולם נסקרין בסקירה אחת, וישנם הרבה מקטרגים שבאים לקטרג על בני ישראל, ומצות תקיעת שופר מסוגל לסתום פי כל המקטרגים ולכלותם, תעיר ותריע להכריח כל מריע. ולפי זה באיזה כח אנו נגשים ליום הדין והמשפט בראש השנה שחל בשבת, דבשלמא רבי לוי בר לחמא הרי גם מן התורה מצות תקיעת שופר הוא רק בראש השנה שחל להיות בחול, אמנם לשיטת רבא מן התורה חייבים לתקוע גם בראש השנה שחל בשבת, כי סגולת המצוה הוא צורך תמיד ליום הדין והמשפט, ואלקים הדין דרכה, אשר סגולתה להגן על בני ישראל ולהכריח כל המקטרגים, אם כן איך אפשר להכריח ולהכניע כל המקטרגים, בזמן שחסר לנו הסגולה של מצות תקיעת שופר אשר תקנו חכמי ישראל שלא יתקעו בראש השנה שחל בשבת.

אכן יש לומר כי דבר זה שבני ישראל מקיימין תקנת חז"ל שלא לתקוע בראש השנה שחל בשבת, הוא ענין גדול של מסירות נפש, וזה אות ומופת על מעלתן וקדושתן של בני ישראל שמקיימים תקנות חז"ל במסירות נפש, מבלי להביט על טובת עצמם, ואע"פ שמאמינים באמונה שלימה כי ראש השנה הוא יום דין ומשפט, ויודעים שצריכים לסגולת המצוה של תקיעת שופר, עם כל זה אינם שואלים קושיות, ומקיימים תקנות חז"ל במסירות נפש, ומוותרים על המצוה הקדושה ועל סגולתה. ולפי זה יתכן לומר דבר זה מעלה זכרונותיהם של ישראל לאביהם שבשמים כמו תקיעת שופר, והוא מוכיח וכות עקידת יצחק אשר גם בני ישראל יש להם הכח של מסירות נפש להשי"ת.

ויל"פ בזה מה שאנו מבקשים בימים הנוראים, זכרינו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבינו בספר החיים למענך אלקים חיים, כי מצות תקיעת שופר הוא המשפיע חיות לבני ישראל, ולזה אנו מבקשים זכרינו לחיים, שיזכור הקב"ה אותנו לחיים וכתבינו בספר החיים, לחיים טובים

דברות קודש

מב"ק מרו אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת תבא שנת תשס"ט לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרו אדמו"ר שליט"א

ארוכים, ואף בראש השנה שחל בשבת שאין תוקעין בשופר אנו מתפללין שיזכור הקב"ה אותנו לחיים, והטעם כי למענך אלקים חיים, ע"ד שאמרו חז"ל (תמיד לב.) מה יעביד איניש ויחיה, ימית עצמו. וזהו הרמז למענך אלקים חיים, שאנחנו ממתים עצמינו ומוסרים את נפשינו למענך אלקים חיים, ואנו מוותרים על מצוה רבה הלזו וסגולתה למען תקנות חז"ל, ועל כל ראויים אנחנו להכתב בספר החיים.

וע"ז דרך זה יש לפרש הכתוב בפ' תולדות, וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ופירש"י זהו שדה תפוחין. וכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' תולדות) רומז לשבת הנקרא (וזהו יתרו פח.) חקל תפוחין קדישין, ע"ש. ויש לומר הרמז בזה על פי המבואר בגמרא (יומא פו.) ד' חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש, על מצות עשה ושב, מוחלין לו מיד. על לא תעשה, תשובה תולה ויום הכיפורים מכפר. על כריתות ומיתת בית דין, תשובה ויום הכיפורים תולין ויסורינן מכפרין. חילול השם כולן תולין ומיתה ממרקת. וכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (אבני זכרון אות סד) התקנה לזה על פי מה דאיתא בזה"ק (במדבר דף קכא.) דאית חובין דלא מתכפרין עד דאתפטר בר נש מעלמא, והאי יהיב גרמיה למותא ומסר נפשיה לההוא אתר, כמאן דאתפטר מעלמא, קב"ה מרחם עליה ומכפר ליה לחוביה, עכ"ל. מבואר מזה כי מסירות נפש שמקבל עליו לקיים מצות (ויקרא כב לב) ונקדשתי, אתחשיב ליה כאלו אתפטר מעלמא ממש, ואפילו היה בידו עון חילול השם ח"ו מתכפר ליה, עכ"ד. והנה מבואר בזה"ק (אמור דף צט:) ביומא דראש השנה קרי יצחק לעשו ואמר ליה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים, ואז נכנס יעקב ונטל הברכות, ע"ש בדבה"ק. ובוזה יתבאר הכתוב וירח את ריח בגדיו, ודרשו חז"ל (סנהדרין לו.) אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו, כי ביומא דראש השנה ראה יצחק אבינו מצבן של בני ישראל איך שיהיה עד סוף כל הדורות, ולזה ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', והתכוון בזה להמליץ טוב על בני ישראל דאע"פ שחטאו ובגדו נגד הבור"ע בחטאים קשים ומרים, עם כל זה ראה ריח בני כריח שדה"ה, רמז על שבת קודש, והכוונה על ראש השנה שחל בשבת, שאז יש להם לישראל מסירות נפש בזה שמוותרים על מצות תקיעת שופר וסגולתה, הכל למענך אלקים חיים, מחמת תקנת חז"ל שמא יעביינו, וכח מסירות נפש הלזו מכפר על כל החטאים בצירוף התשובה.

ובזה יתבאר הכתוב ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, ע"ד שאמרו חז"ל (ב"ר פכ"א ס"ו) אין ועתה אלא תשובה, והעצה שיועיל תשובה גם על ד' חלוקי כפרה, הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, ראשי תיבות פ"ה, רמז על זכרון תרועה, אשר בראש השנה שחל בשבת אין תוקעין בשופר אלא מזכירין אותו בפה, ומזה נראה כח מסירות נפש של בני ישראל שמוותרים על מצוה קדושה וסגולתה למען כבוד שמו יתברך ותקנת חז"ל, ודבר זה מכפר בצירוף תשובה על כל עבירה ועון.

ב

עוד יתבאר בדרך זה ובאור"א קצת ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, על פי מה שכתב בתולדות יעקב יוסף (פ' שופטים) לפרש הכתוב ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך, רמז לתקן עון וחטאת נעורים שהיא בראשית השנים, ע"ש. וא"ז זללה"ה בדברי חיים (פ' נח) כתב הטעם שקשה כל כך התשובה על חטא הידוע, כי בכל עבירה מקלקל האדם צינור הנמשך עליו מלמעלה ממקור הקדושה, אבל לא נעקר משרשו, ולכן בעשותו תשובה מביא חיות חדש משרשו אל הצינור שנתלש ומרפאהו, אבל בחטא זה מכרית שורשו לגמרי, והרי הוא כמו מת בכללו, ולכן כמעט אין לו רפואה, אך בקושי תשובה על ידי מסירות נפשו להשי"ת, ע"ש שהארין.

והנה בבא יום ראש השנה שהוא יום ראשון דערשת ימי תשובה, וצריכים להתעורר לשוב בתשובה על המעשים רעים, וישנם עבירות קשים ומרים שאינו מועיל תשובה עליהם, אמנם כבר נתבאר כי על ידי קבלת מסירות נפש מועיל תשובה על כל העבירות, ואפילו על חטא המר הזה שנקרא ראשית פרי האדמה, ועל כן בראש השנה שחל בשבת, יש לבני ישראל מסירות נפש שאינם תוקעין בשופר, ועל ידי זה נתכפר גם חטא הידוע.

וזה שאמר ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, ראשי תיבות פ"ה, רמז על זכרון תרועה שיש לבני ישראל מסירות נפש בזה שאינם תוקעין בשופר בראש השנה שחל בשבת, ועל ידי זה מתקנים החטאת נעורים שהוא ראשית פרי האדמה.

וע"ז פי זה יל"פ מה דאיתא במדרש (ויק"ד פכ"ט ס"ד) א"ר יאשיהו כתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה, וכי אין אומות העולם יודעים להריע, אלא שהן מכירין לפחות את בוראן בתרועה, ביאור הענין על פי מה שכתב הר"ן בדרשותיו (דרוש ז) ככוונת הברכה אשר נתן לנ"ו את תורתו, היינו שנתן הקב"ה את התורה לנו בידינו וברשותינו לדרוש ולהוסיף בה כפי שכל עיני העדה שבכל דור ודור, וזהו נתן לנ"ו את תורתו, אבל זה הדבר שניתן הרשות לדרוש ולהוסיף בתורה כפי שכלם, לא מצינו רק בישראל שרי ולעכו"ם אסור, עכ"ד. ולפי זה דוקא בני ישראל שקבלו התורה, היו יכולים לתקן שלא לתקוע בראש השנה שחל בשבת, גזירה שמא יעביינו, ומזה נראה וניכר כח המסירות נפש של בני ישראל, מה שאין כן אה"ע אף אם היו מקבלים התורה לא היו יכולים לתקן תקנה זו, כי לא היה רשות להוסיף על התורה, ואם כן לא היה שייך אצלם אותו ענין של מסירות נפש, ועל כן דוקא ישראל יודעין לרצות את בוראם בתרועה, במצות יום תרועה יהיה לכם, שגממה שתקנו חכמים שלא לתקוע בראש השנה שחל בשבת, אנו וראים כח המסירות נפש של בני ישראל, ונכפר להם כל עון ואשמה, מה שאין כן אה"ע.

והנה כתב הגאון רבי שלמה קלוגער זללה"ה בקהלת יעקב (לראש השנה עמוד תרמד) דראה הקב"ה שהחכמים יתקנו שלא לתקוע בשבת ובמה יזכו בדין, לכך נתן להם חכמה לתקוע בכל אלול והתקיעות בכל אלול מועיל כמו השופר בראש השנה. ובוזה מפרש הפייט (לשחרית כשחל בשבת) חכם חניטיו לתקוע בזה חודש, היינו לתקוע כל החודש, מכח דיום זה אם יקרה בשבת קודש, הרי רק זכרון תרועה ולא בפועל, רק זכרון התרועה, לכך יתקעו בכל החודש לתקן זה, עכ"ד. ולפי דרכינו מתחילין לתקוע בשופר בחודש אלול, כדי לעורר זכותן של ישראל שמוסרים נפשם וזכותם בעד תקנת חז"ל, ואינם תוקעין בראש השנה שחל בשבת.

אוצר הגנוז

(המשך מעמוד א)

תהלים מסייע לחשובה

מי שרוצה לזכות לתשובה יהי רגיל באמירת תהלים, כי תהלים מסוגל לתשובה, כי יש מניעות רבות מאוד לעשות תשובה, כי יש אחד שאין לו התעוררות כלל לתשובה, ואפילו מי שמתעורר לעשות תשובה, יש כמה ששער התשובה סגור בפניהם, ויש שאינו יודע להגיע אל השער השייך לו, שדרך שם דייקא צריך לשוב להשיגה, וכיצא בזה שארי מניעות המונעים את האדם מן התשובה, עד שיכול ח"ו לבלות ימיו ולמות בלי תשובה, ועל כל זה מסוגל אמירת תהלים, שאפילו אם אין לו שום התעוררות לתשובה, ע"י תהלים יזכה להתעורר לתשובה, ע"כ בימי אלו ועשרת ימי תשובה עוסקין כל ישראל באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסוגל לתשובה, אבל צריך לעסוק גם בכל השנה כולה באמירת תהלים בכונה, כדי לזכות לתשובה.

ספר המדות - תשובה - לב

סכין חדש בערב ר"ה

שמעתי מפי אשנים נאמנים ששמעו מפיו של הר"ק מהר"א מזידטשוב ז"ע, שאמר שיקנה לו כל אחד בערב ר"ה סכין חדש וישחזנו, והוא מסוגל לפרנסה על כל השנה.

סגולת ישראל אתר

אמירת י"ג מדות של רחמים במתינות

ראוי לעורר מה שמצוי אצל הרבה אנשים, שאת אמירת הסליחות עצמן אומרים במתינות ובכוונה, ואילו אמירת הי"ג מדות של רחמים אומרים במרוצה, בלא תשומת לב מיוחדת, ועושים את העיקר טפל, שיעיקר של סליחות הוא אמירת י"ג מדות של רחמים, וממילא שיש לאומרה בכונה הרצוי, ולהרבה מפרשים עיקר תועלת אמירתן במה שיקבל האדם על עצמו לילך בדרכי יתיש, כדדרשו חז"ל מה הוא רחום מה הוא חנון, ממילא בעי תשומת לב יתירה באמירתן לכוון למדותיו יתיש, ולקבל על עצמו להדבק בהם ועי' בספר בן איש חי (שיא וילך יט) שיאמר הי"ג מדות במתן ובכוונה והשרבון לב, ויש חסידים כשאומרים הי"ג מדות מונגין באצבעותיהם, ומנהיגו פה הוא, שבה תתעורר הכונה וגם יש בזה חיוב מצוה.

מקדש ישראל, רה

הכנה בפועל למצות תקיעת שופר

הנה בתקיעות שופר כל ישראל מכינים את עצמם לזה ועולה על זכרונם הטובה שצריכים לקיים את המצוה, כי החוב מוטל על כל אחד מישראל לקיים מצות תקיעת שופר, ואילו לא היו יוצאין המצוה בשמיעה לחוד, ה' כל אחד ואחד מתעסק בעצמו בזה, ולא ה' שוקט ולא ה' נה' עד שיהי' ממציא לעצמו שופר, וכמו שמתעסקין במצות אחרת, ועל כן גם עתה אל"פ שבאמת יוצאין בשמיעה לחוד, מ"מ צריך שיע"פ יעלה על זכרונם לטובה את מצות התקיש קודם שיעייתה ולהכין את עצמו בתשובה ושבידת הלב לקיום מצוה זו.

דברי יואל רה עמ' 18

דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א (המשך מעמוד הקודם)

אמנם יש עוד ענין של מסירות נפש, והוא השכמה באשמורת הבוקר, וכמו שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (אור המקף אות יב) לפרש החרוז מבעל החרדים, קדושיך בניך בין העמים, מסרו נפשם כמו עולות ושלמים, לרצון שנת עינם נרדה. כי שבידת תאוות שינה להיות עומד ושונה בתורה הוא מעין מסירות נפש, וכמו שכתב רש"י במס' חולין (דף קכ. ד"ה לרבות) כי נפש לשון תאוה וקורת רוח שהנפש הנהנה ממנו. וכשמבטל תאוותו ורצונו מפני רצונו ית"ש ומנדר שינה מעיניו, הרי הוא כאילו מוסר נפשו והנאתו לה, ע"כ. ועל כן באב חודש אלול על כל אחד להזדרז לקום באשמורת הבוקר לעסוק בתורה ולהרבות באמירת תהלים בתפלה ותחנונים להבוכ"ע, להראות כי בחודש אלול אנו מתכוננים במסירות נפש להשי"ת לקראת ראש השנה, ועל ידי הכה של מסירות נפש יתכפר כל עבירה ועון.

והנה לא נשאר לנו זמן רב עד ראש השנה, ועלינו למלאות הזמן ולהתכונן בהכנה דרבה לקראת הימים הבאים לקראתנו לשלום, ימים נוראים, כולנו מאמינים שבימים זה יעמוד כל אחד לפני דין ומשפט לפני הבוכ"ע כביכול היושב על כסא דין ודן כל הבריאה על כל דיבור מעשה ומחשבה, ועלינו להתכונן במליצי יושר כבדי שבבא יום ראש השנה ויחסרו המליצי יושר של תקיעת שופר יהיה לנו מליצי יושר שנבראו ממועשינו הטובים בחודש אלול, ולזה צריכים להרבות בלימוד התורה בתשובה ומעשים טובים, כל אחד יעשה לעצמו חשבון הנפש אמיתי בינו לבין קונו באיזה מצב הוא עומד, איך נראים מעשיו שעשה מיום עמדו על דעתו עד היום הזה, וירא לתקן בהרהורי תשובה אמיתיים ולהרבות בתפלה ותחנונים להשי"ת, והשי"ת יקבל תפלות עמו ישראל, ואף כאשר יחסר כח של תקיעת שופר בראש השנה שחל בשבת, יהיה לנו המעשים טובים של חודש אלול, ותשובה תפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

קרינו היום פרשת התוכחה, השי"ת יעזור תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה שיהיה סוף וקץ לכל צרות ישראל, אימה ופחד יאחו במה שמתרחיש בבתי בני ישראל, יש הרבה לבבות נשברות המצפים להוושע בישועה מן השמים, השי"ת יאמר לצרות ישראל די ותקבלו תפלות בני ישראל בכל מקום שהם, ונזכה כולנו לכתיבה וחתימה טובה שנת אורה ומתוקה, שנת גאולה וישועה, ישועה כללית וישועה פרטית לכל אחד מישראל, ימלא ה' כל משאלות לבינו לטובה, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

צמצונו הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראת עינו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א
להערות והארות : 845 662 4936 או ע"י הפעקס : 845 781 7213

קצת מדיני ג' פסיעות שלאחר שמ"ע

(א) מי שסיים תפלת שמונה עשרה ורוצה לפסוע ג' פסיעות, צריך לברוע לפניו^א [כמו שכורע בברכת אבות ובברכת מודים^ב], ובעודו כורע פוסע לאחוריו ג' פסיעות והופך פניו לשמאלו ואומר עושה שלום במרומי, ואח"כ הופך פניו לימינו ואומר הוא יעשה שלום עלינו, ואח"כ משתחוה לפניו כעבד הנפטר מרבו, ואומר ועל כל ישראל ואמרו אמן, ואח"כ זוקף ראשו ואומר יה"ר וכו'.

(ב) ענין הכריעה והפסיעות הוא חיוב גמור מדיני דגמרא (במס' יומא דף נג:), גם הובא שם ברייתא בלשון זה "המתפלל צריך שיפסיע ג' פסיעות לאחוריו ואח"כ יתן שלום, ואם לא עשה כן ראוי לו שלא התפלל", ע"כ צריך לזיזר בזה.

(ג) אופן הג' פסיעות הוא כך, עוקר רגל שמאל ומנחה באופן שאצבע האגודל יהי בצד העקב של רגל ימין [וזהו פסיעה אחת], ואח"כ עוקר רגל ימין ומנחה גודל בצד עקב כני"ל [פסיעה שנית], ואח"כ עוקר רגל שמאל ומנחה באופן שיהי שווה עם רגל ימין [פסיעה שלישית] [וע' בהערה דיש דעות אחרות באופן הפסיעות].

(ד) פסיעות אלו צריך שיהי' דוקא גודל בצד עקב ולא פחות מזה, ובשעת הדחה שאין מקום פני כ"כ לאחוריו, יעשה פסיעות אלו לצדדיו, ובשעה"ד שגם בצדדיו אין מקום פני אפשר לסמוך ולעשות פסיעות קמנות יותר^א, [אמנם לכתחלה יש לזיזר ע"ז מאוד, כי דעת הרבה גדולי הפוסקים שאפילו בשעה"ד אין יכול לעשות פסיעה קמנה, כי אינו נקרא פסיעה כלל^ב, אמנם כשליכא עצה אחרת סומכין על הפוסקים המקילים בשעה"ד].

(ה) צריך לעמוד במקום שהסתיימו הג' פסיעות, ואינו חוזר למקומו, אלא ממתין עד שהש"ץ מגיע לקדושה ואז חוזר למקומו, ואם המקום שעומד שם הוא צר ודחוק, או בזמן שאומרים פיוטים קודם קדושה, יכול לחזור למקומו תיכף כשהש"ץ מתחיל חזרת הש"ץ.

(ו) יש המקפידים שלא יעבור אדם לפניו בעוד שעומדים במקום שפסע קודם שחזר למקומו [וע' הטעם בהערה"ב], אבל מ"מ ע"י קפידות טועין, שכשוואין מי שרוצה לעבור לפניו הם ממהרין לחזור למקומו קודם שיתחיל הש"ץ התפלה שהוא מעיקר הדין, ואינו נכון, אלא יהיו מוחין שלא יעבור שם, ואם לא ישמע לו וילך, הוא [ההולך] עשה שלא כהוגן ולא הוא [הפוסט].

=====

(א) שרי"ע (א"ר"ח סי' קכ"ג סעיף א').

(ב) משנ"ב (סק"א בשם הא"י, ובבה"ל סי' קי"ג סעיף ד' ד"ה המתפלל בשם הרמב"ם) והוא עד שיתקפקו כל חוליות שבשדרת, [וז"ל הרמב"ם בענין זה (פ"ה דהל' תפלה הלכה י"י) "המתפלל כורע תחש כורע בכל תפלה וחפלה, בברכה ראשונה בתחלה ובסוף, ובחדיה בתחלה ובסוף, וכשגומר התפלה כורע ופוסע שלש פסיעות וכו' עכ"ל].

(ג) כ"ז מרבי"ה שרי"ע ורמ"א (סי' קכ"ג סעיף א') [ועמ"ג סי' ס"ו בשם המ"ט ש"י ואומר אמן] שאומר היחיד ק"ל למלאכי השמימים ארתן.

(ד) שער תשובה (סק"ט) בשם הרב"י יוסף, שכ"כ באורחות חיים בשם גאון, וכ"פ במשנ"ב (סק"ג) ומציין שבעה"צ (סק"ג) שכן גם בחי"א [שהביא ג"כ דברי האורחות חיים הנ"ל].
(ה) גת המשנ"ב בביאור הלכה (ד"ה ושעור) הביא שדעת רבינו מנחם הוא שכל פסיעה הוא ע"י שתי רגלים, ולרד"י צריך לעשות כך, יפסע תחלה ברגל שמאל ואח"כ פוסע על ימין ומנחה בשוה עם השמאל וזה נחשב לפסיעה אחת וכן יעשה ג"פ, וכן פסקו הלחם המורדות והא"י (סק"ד) [וגם המג"א הביא שיטת זו (סק"ג) מלה"ח וכתב שקצת נוהגין כן].

ובליב"ש (סעיף א') כתב בה"ל "וכפוסט, עוקר רגל שמאל תחלה, וז"ל טעמא משום שכשיגיע לפסיעת שלישית שצריך לעמוד שם כמו שכתבנו בסמוך יהי' רגלו השמאלי אחורי רגל ימין, וכן דעת נותן שכן יעמוד אדם לפני אדונו וכו' ע"ל הלבוש, וכתבו האחרונים שחזו דלא כרבינו מנחם, אלא הלבוש סובר דכל פסיעה הוא ברגל אחת, באופן זה, רגל שמאל אחורי רגל ימין (פסיעה אחת) רגל ימין אחורי רגל שמאל (פסיעה שנית) ורגל אחת אחורי רגל ימין (פסיעה שלישית), וכתב הפמ"ג (בא"י סק"ה) שאף ש"ה המג"א שצריך להשתרר רגליו לאחור שכלו הג' פסיעות, אינו סותר עם דברי הלבוש, דאפשר שגם הלבוש סובר שאחור שכלו הג' פסיעות לכרין רגליו, ע"ש.

נמצא לפי"ז שיש ג' שיטות באופן הפסיעות, א) שיטת הרב"נו מנחם שכל פסיעה הוא בב' רגלים [וכמו שכתבנו לעיל בפריטות], ב) שיטת הלבוש, שכל פסיעה הוא ברגל א', והפסיעה השלישית הוא כשנמנח רגל השמאלי "אחוריו" רגל ימין, ג) שיטת האורחות חיים בשם גאון שכל פסיעה הוא ברגל א' [כהלבוש], אמנם הפסיעה השלישית הוא כשנמנח רגל השמאלי "בישועה" עם רגל ימין [ובה"ל ג"ל השוה דעת הלבוש עם דעת האורחות חיים, וז"ב דא"י שניהם הם דלא כרבינו מנחם אמנם אין דעתם שיהו בענין פסיעה השלישית, וכבר העיר בזה בתשובות והנהגות ח"א סי' פ' ע"ש], ובפנים כתבנו כהכרעת השע"ת והמשנ"ב.

(ה) שרי"ע (סעיף ג').

(ז) ערוך השלחן (סעיף ה').

(ח) משנ"ב (סק"ג) כתב דיש מקילין במקום הדחק ובשעה"צ (סק"ט"ז) ציין לשכנ"ג וא"ז ומגן בבריים.

(ט) מג"א (סק"ג) ותנאי (סעיף ד') ועוד הרבה אחרונים.

(י) הובא לעיל בהערה ח'.

(יא) תנאי (סעיף ג') ומשנ"ב (סק"ג).

(יב) ע' מג"א (סק"ג) שהביא מהלחם המורדות שיש סבורים דצריכין ו' פסיעות וע"כ משלימין ג' פסיעות כשתחזרין לפסוע למקומו, וע"כ מקפידין שלא יעבור שם אדם כדי שלא יפסיק באמצע השעה פסיעות ע"ש.

(יג) כ"ז הוא לשון הלחם המורדות (פ"ה דברכות אות ס"ח) והובא במת"ש (סק"ז) ומקצת הדברים הובא גם בתנאי (סעיף ד') ומשנ"ב (סק"ח).

כל הזכויות שמורות © על פי דין תורה"ק אנו אוסרים להעתיק בכל אופן שהוא מאמרים שלמים או חלקם שנדפסו בגליונינו בלי רשות כתב מהמערכת

הרוצה לנדב גליון, לפרסם מודעות, להאיר ולהעיר, יתקשר עם המערכת: 0153 - 781 (845)

Mailing Address: Mayones His. 51 Forest Rd. Unit 316 Suite #14 Monroe N.Y. 10950